

LAMARTRA

Bridging decarbonization and labour market in sustainability transitions

DUUR

15/12/2020-15/03/2025

BUDGET

1.063.029 €

PROJECT BESCHRIJVING

Context

LAMARTRA richt zich op de verbanden tussen transitieprocessen van 'de-carbonisering' en arbeid. De transitie naar een koolstofarme samenleving is inmiddels voorbij de eerste stappen. Er blijft echter grote onzekerheid met betrekking tot het balanceren van klimaatdoelstellingen, economische ontwikkeling, het tegengaan van maatschappelijke uitsluiting, en de uitdagingen op het gebied van arbeid en werkgelegenheid. Het toenemende politieke gewicht van het 'Just transition' discours weerspiegelt de urgentie hiervan.

Wetenschappelijk uitgangspunt voor dit project is de vooraansnog nogal gefragmenteerde analyse – en ook de governance – van deze vervlochten 'arbeid'/decarbonisering' transitieprocessen. We hebben een meer operationeel begrip nodig van hoe de rechtvaardigheid van transitieprocessen kan worden gewaarborgd, en zullen voorbij 'klimaat versus banen' framings moeten komen – die zijn zowel wetenschappelijk achterhaald als politiek funest. Het is daarom belangrijk om te anticiperen op een gemengd samenstel van zowel groeiende als krimpde economische activiteiten, met een veelvoud aan gevolgen voor kwetsbare sectoren, ondernemingen, en werkenden.

Onderzoeksvragen en doelstellingen

Onze onderzoeksvraag is derhalve de volgende: Hoe kunnen we de actuele en toekomstige ontwikkelingen van de arbeid/decarbonisering transitieprocessen begrijpen, en welke governancestrategieën zijn er voorhanden in België voor een integrale aanpak van klimaatdoelstellingen en uitdagingen van rechtvaardige arbeid en werkgelegenheid?

Desbetreffende onderzoeksdoelstellingen zijn:

- **Het in kaart brengen van de profielen van werkenden** (in koolstofintensieve industrieën/ondernemingen alsmede in andere relevante sectoren). Deze analyse zal specifieke aandacht schenken aan 'kwetsbare' werkenden (laag opleidingsniveau; vrouwen; migranten) en zal regionale verschillen tonen.
- **Het uitwerken van toekomstscenario's** en het organiseren van desbetreffende backcasting-ateliers met stakeholders. Dit zal het spectrum van mogelijke en wenselijke toekomst ontsluiten, met betrekking tot de arbeid/decarbonisering transitie in de vier geselecteerde 'saillante sectoren'.
- **Het betrokken zijn in en het analyseren van de politiek van de werkplaats** in transitieprocessen in de geselecteerde 'saillante sectoren'.
- **Het identificeren van de dynamiek, uitdagingen en strategieën van transitie-governance** in de geselecteerde 'saillante sectoren'. Dit omvat ook de vergelijking met gevalsstudies in andere landen.
- **Het ontwerpen van passende beleidsmixen voor het verbinden van de 'twee transities'**. Dit wordt gevoed door interdisciplinaire analyse van nieuw empirisch materiaal en integratie van de governance-gerelateerde bevindingen van de verschillende werkpakketten.

Theoretisch kader en methodologie

Het 'verbinden van de twee transities' is een wetenschappelijk ambitieuze benadering. Veel op dit gebied is nog uit te werken, voorbij de verkennende empirische studies, de analyse van literatuur, en conceptuele debatten. Onderzoek op het gebied van duurzaamheidstransities gaat vaak aan de implicaties voor arbeidskwesties voorbij; arbeidsonderzoek baseert zich maar zelden op transitie-theoretische inzichten op het gebied van (systeem-) innovatieprocessen. Middels een combinatie van 'cutting edge' expertise op het gebied van duurzaamheidstransities, toekomstverkenning/future-of-work, economie van de arbeid en arbeidssociologie zal dit interdisciplinaire project kwalitatieve en kwantitatieve analyses ontwikkelen van arbeid/werkgelegenheid ontwikkelingen op sector- en organisatieniveau. De methodologie omvat diepte-analyse en vergelijkende analyse van vier saillante sectoren in België, daarbij ook vergelijkend met gevalsstudies in het buitenland. De analyse is gebaseerd op conceptuele integratie (literatuuronderzoek), kwalitatieve analyse van transitiegovernance en arbeidssociologische aspecten, kwantitatieve methoden uit de economie van de arbeid, en participatieve toekomstverkenning (backcasting).

LAMARTRA

Verwachte impact en onderzoeksresultaten van het project

Het belangrijkste resultaat van LAMARTRA zal bestaan uit richtlijnen voor gerichte beleidsmixen, d.w.z. beleidspakketten die de specifieke uitdagingen van het 'arbeid/ 'decarbonisering' transitieproces aanpakken. Het project voorziet sterke impacts op de strategische aandachtsvelden van economie, volksgezondheid en levenskwaliteit, alsmede op het maatschappelijk middelveld. De LAMARTRA onderzoekers zijn zich daarbij sterk bewust van de implementatiekloof die de centrale onderzoeksvraag met zich mee brengt: Onderzoek naar transitie(-governance) processen is vaak niet goed toegesneden op de dagelijkse besluitvorming in het openbaar bestuur en in het bedrijfsleven. Ons streven naar 'systemische' transitie-strategieën houdt zich daarom verre van makkelijke kritiek en oproepen om 'door de silo's te breken'. In tegendeel; het werk aan de omvattende beleidsmixen erkent de moeilijkheid om ambities en toekomstvisies van transities te vertalen naar passende governance en beleid. Belangrijke 'reality checks' en praktische verankering worden geleverd door voortgaande activiteiten van valorisering (workshops en symposia), etnografische en transitiekundige analyse van concrete transitieprocessen, transdisciplinaire toekomstverkenning, en regelmatige discussies met ons diverse en ervaren opvolgingscomité.

De LAMARTRA beleidsmixen voor transitie-governance zullen gevoed worden door onderzoeksactiviteiten die ook in zichzelf waardevolle resultaten zullen voortbrengen. Andere belangrijke resultaten zijn het ontwikkelen van kwantitatieve en kwalitatieve data t.a.v. de impacts op sectoren, ondernemingen en werkenden, en het ontsluiten van het spectrum aan mogelijke en wenselijke toekomst. Deze wetenschappelijke gegevensbasis zal een impuls geven aan onderbouwd maatschappelijk debat en politieke besluitvorming ten aanzien van rechtvaardige en duurzame transitieprocessen.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Tom Bauler
Université Libre de Bruxelles (ULB)
Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement
du Territoire (IGEAT)
tbauler@ulb.ac.be

Partners

Isabelle Ferreras
Université Catholique de Louvain (UCL)
Centre de Recherches Interdisciplinaires, Démocratie,
Institutions, Subjectivité (CRIDIS)
isabelle.ferreras@uclouvain.be

Karolien Lenaerts
Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven)
Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA)
karolien.lenaerts@kuleuven.be

Pierre Delvenne
Université de Liège (ULiège)
Faculté de Droit, Science Politique & Criminologie/ SPIRAL
pierre.delvenne@uliege.be

Sébastien Brunet
L'Institut wallon de l'évaluation, de la prospective et de la
statistique (IWEPS)
s.brunet@iweeps.be

Linken

<https://lamartra.be/>

<https://www.researchgate.net/project/LAMARTRA-Bridging-decarbonization-and-LABour-MARket-in-sustainability-TRANSitions>

<https://www.linkedin.com/company/74675008/admin/>